

TALLER D'ELABORACIÓ DE PLANS INDIVIDUALS

Presentació del Taller a centres educatius : Elaborem un Pla Individualitzat i fem la valoració d'ell.

Justificació del curs.

Des de fa uns dos anys a l'xtec del Departament d'Ensenyament es van donar orientacions per simplificar aquesta documentació i fer uns PI molt reduïts, de 3 o 4 fulls, donant uns exemples i unes orientacions que a priori semblaven bones.

De manera paral·lela, cada cop més el PI ha deixat de ser el megadocument per alumne molt excepcional i passa a ser una eina per fer constar fins i tot les més mínimes adaptacions (per exemple PI per alumnat afectat per dislèxia). Parlant amb els centres hem detectat aquesta necessitat de formació i per això vam proposar aquest curs, en principi adreçat

Objectiu: Donar als tutors i al professorat del centre competències i les eines per fer i avaluar un Pla Individualitzat. Fent un pilotatge d'un PI per tutor al llarg del curs.

DE LES ADAPTACIONS CURRICULARS ALS PLANS INDIVIDUALS

Per que fem adaptacions a l'aula? *Orrubia, Xavier*, estret d'ORIENTACIONS PER A LA PLANIFICACIÓ I GESTIÓ D'ADAPTACIONS DEL CURRÍCULUM 2006

Des d'una concepció constructivista de l'ensenyament i de l'aprenentatge escolar, l'alumnat necessita, per poder aprendre, rebre una ajuda educativa al més ajustada possible al conjunt de competències, recursos per aprendre, coneixements previs, interessos i motivacions amb les quals l'alumne s'aproxima als continguts escolars que volem ensenyar-li. El principi de l'ajustament de l'ajuda pot considerar-se, doncs, com el principi més general que hauria de presidir el disseny i desenvolupament de l'ensenyança.

L'adaptació del currículum a les característiques i necessitats educatives de l'alumnat constitueix un dels instruments fonamentals a l'abast del professorat per tal de dur a la pràctica aquest ajustament de l'ajuda, tot i no ser-ne l'únic. Per tant, l'adaptació del currículum constitueix un principi general de la planificació i programació de l'acció docent, que cal tenir en compte en qualsevol procés de disseny i desenvolupament de l'ensenyança, i per a qualsevol alumne.

En aquesta lògica, parlar d'adaptació del currículum no vol dir parlar d'adaptacions molt significatives. Per contra s'ha de parlar d'adaptació del currículum per a l'aula "ordinària" i per a l'alumnat "ordinari". El principi d'adaptació del currículum s'ha d'incloure en les programacions habituals de les diferents àrees i aquestes adaptacions han d'estar adreçades a tot l'alumnat.

L'adaptació del currículum implica dos tipus de processos i decisions: de macroadaptació i de microadaptació.

Els processos de **macroadaptació** remetent a formes d'adaptació que es duen a terme abans d'iniciar-se el treball a l'aula –per tant, en el procés de planificació i programació de l'ensenyança-.

Els processos de **microadaptació** remetent a les adaptacions que es fan a l'aula, "en temps real", durant el desenvolupament de l'ensenyança.

Tots dos tipus de processos són imprescindibles per a l'adaptació del currículum. La planificació és fonamental: és molt difícil fer adaptacions a l'aula sense una planificació prèvia acurada, rigorosa i sistemàtica de les finalitats, activitats, materials i condicions d'aquestes adaptacions. Però l'adaptació no s'acaba amb la planificació: un cop elaborada aquesta, cal concretar-la i desenvolupar-la de manera flexible, a partir de l'observació i valoració constant d'allò que els alumnes van realment fer i aprenent.

El contínuum de possibilitats d'adaptació té dos eixos:

1) Les adaptacions del currículum han d'anar de les menys significatives - que afecten components no

prescriptius del currículum com ara els instruments i procediments d'avaluació, la metodologia didàctica o la seqüenciació dels continguts -fins a les adaptacions més significatives - que afecten components prescriptius del currículum com ara els continguts fonamentals de les àrees que cursa l'alumne/a.

2) Les adaptacions del currículum han d'anar de les més generals per a un grup d'alumnes - que afecten i s'adrezen a tot l'alumnat del grup - fins a les més individualitzades, que tindran com a destinatària a una persona concreta.

Història de PI (De l'ACI al PI)

Als anys 80 hi havia el PDI , el Programa de Desenvolupament Individual, amb la LOGSE i la integració de aleshores, es va fer un canvi d'orientació a Catalunya i de retruc a tot l'estat, el Robert Ruiz publica un llibre amb una exemplificació de com fer arribar el currículum ordinari (obert) a través d'adaptacions a una alumna molt afectada per paràlisi cerebral, el títol contemplava el nom d'Adaptació Curricular Individualitzada

Al 1996 surt normativa on es parla de **Adaptacions Curriculars** (sense modificació d'elements del currículum) i de Modificacions Curriculars (amb modificació d'elements del currículum).

L'any 2005, quan apareix el pla director d'Educació Especial es comença a parlar de **PAI** (pla d'atenció Individualitzada), al darrere també hi havia el Robert Ruiz que després d'una temporada per la UOC tornava a treballar al Departament d'Ensenyament. Robert Ruiz justifica la desaparició del nom ACI en que a Europa i a Amèrica en tots els aspectes es fan servir el nom PEI o similar (fins i tot argumenta que a nivell europeu els textos espanyols i catalans tradueixen ACI per PEI). De la ma de Robert Ruiz es fan treballs sobre el PII (Pla Individualitzat Inicial) per a alumns nous.

Tot i això quan es fa el desplegament, es decideix fer servir el nom de **PI** (Pla Individualitzat) front al de **PEI** (pla educatiu individualitzat) ni **PAI** (pla d'atenció individualitzada), a partir del 2008 es generalitza el nom de **PI** (gràcies a dues professionals de l'EAP d'Esplugues que treballaven al Departament d'Ensenyament), se li dona molta rellevància i comença a sortir molta normativa indicant que el PI seria per fer modificacions curriculars, tenint en compte les noves funcions de direcció del centre (abans per fer una modificació calia una resolució del Departament que complicava i burocratitzava molt els procediments) . així per que romanguí un nen un any més a Educació Infantil ara hi ha prou en que l'alumne tingui un PI.

El 2010 surt la primera normativa que contemplava que si un alumne amb dislèxia tenia un PI a Batxillerat tenia dret a una avaluació diferenciada a les PPAU, això obre el pas a la "generalització" dels PI , que en un principi era per a alumnes amb molta excepcionalitat i ara per contra podríem tenir 3 o 4 PI a dins de l'aula (per TDAH, per que els pares ho demanen,..) . Això és una tendència que ve dels Estats Units, on qualsevol mesura excepcional que té un alumne es tradueix en PI (ja que suposa un increment econòmic en la formació de l'alumne).

Com valorem que la informació penjada a l'Xtec és de difícil consulta hem fet un despenjat de totes les coses que hi ha i ho posem en un document únic.

Des de la nostra visió, un cop acabats els tallers a les escoles, i veient les dificultats en portar a la pràctica que tots els alumnes d'una escola i que ho necessitin, tinguin el PI el primer mes d'escola, fem la proposta de no centrar-nos en la programació individualitzada de l'alumne i els criteris d'avaluació, per contra si que proposem que el document sigui:

- Una eina de registre de les adaptacions extraordinàries que està gaudint un alumne.
- Una eina on es faci palès el nivell competencial que té l'alumne especialment en les competències on hi hagi un endarreriment significatiu. Proposant adaptacions en les activitats relacionades i criteris d'avaluació.
- Un document de comunicació a dins de l'escola i que també serveixi per que la família tingui constància de les adaptacions que fa el seu fill a l'escola i les implicacions que té.

ESTRET DE LA WEB XTEC

EL PLA INDIVIDUALITZAT

El pla individualitzat és una eina per a la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars i complexes de determinats alumnes.

La decisió de fer un PI ve derivada de les indicacions que es fan en el dictamen per l'escolarització que fa l'EAP o quan la comissió d'atenció a la diversitat (CAD) del centre considera que un alumne -sense dictamen de l'EAP- manifesta necessitat d'un programa personalitzat o de suports addicionals.

Quan s'ha de fer un pla individualitzat?

Es fa un PI quan un alumne/a:

Requereix mesures més personalitzades per progressar i aprendre

És nouvingut i les adaptacions d'aula no són suficients per respondre a les seves necessitats

Està matriculat o està compartint escolarització amb un centre d'educació especial

Es troba en una situació singular que requereix una personalització de la programació i el currículum (per exemple si simultanieja els estudis ordinaris amb d'altres activitats)

Presenta una malaltia, trastorn o discapacitat que requereix una programació adaptada

Presenta altes capacitats

Un PI és:

El conjunt d'actuacions, mesures i suports que es planifiquen i s'acorda implementar per donar resposta a un alumne/a de manera personalitzada degut a que presenta unes necessitats educatives específiques o singulars

Un pla escrit que descriu el pla d'estudis i/o suports que requereix un alumne, tenint en compte els seus punts forts i les seves necessitats per aprendre i mostrar el seu aprenentatge

Un registre de les adaptacions personalitzades necessàries per ajudar l'estudiant a construir el seu aprenentatge

Un document de treball que resumeix els objectius d'aprenentatge que s'han modificat, tenint en compte els objectius del curs, àrea o matèria en el/la que està matriculat amb els seus congèneres

Un document de treball en el que es determinen objectius diferents i complementaris als que segueixen els companys del grup d'edat

Una eina per tal que l'estudiant, els seus pares i qualsevol altra persona que sigui responsable del PI, rendeixi comptes sobre l'assoliment dels objectius modificats i/o diferents que estan sota la seva competència

Un PI, no és...

Una descripció detallada de tot el que l'estudiant ha d'aprendre

Una llista en la que s'hi fan constar tots els objectius i continguts, inclòs aquells que segueix tal com ho fan els companys del seu grup d'edat

Una llista de totes les estratègies que s'utilitzaran per ensenyar a l'aula

Una descripció detallada de totes les unitats didàctiques modificades o adaptades

El PI ha de ser una eina funcional i àgil que sigui útil

- Perquè l'equip educatiu responsable del PI concreti i expliciti les prioritats educatives i les adaptacions i modificacions respecte el currículum que segueixen la majoria de companys del seu grup d'edat.
- Per disposar d'un registre sobre els coneixements i les habilitats específiques que s'han d'avaluar, per tal de poder informar sobre el rendiment de l'alumne en l'assoliment d'objectius modificats.
- Per disposar d'una eina que guia l'adaptació de les activitats d'aula que es fan al llarg de la setmana o quinzena per a aquell alumne (activitats, materials, suports...)
- Per concretar els criteris d'avaluació que es modifiquen i es tindran en compte per aquell alumne.
- Per concretar i planificar els suports i adaptacions que l'alumne/a podrà necessitar en diferents moments i contextos escolars (aula, pati, menjador, sortides i altres activitats generals del centre), els emplaçaments on estarà i els docents que se'n faran càrrec

QUE HA DE TENIR UN PI :

El PI ha de recollir les grans línies de l'atenció que es proporcionarà a l'alumne/a durant un període de temps determinat, generalment un curs acadèmic. Al llarg del curs el PI s'anirà concretant en la programació i en les activitats en què participarà quotidianament i s'anirà avaluant i adaptant d'acord amb el seu progrés personal.

1 Les prioritats en relació a les competències bàsiques i/o les habilitats

adaptatives que es desenvolupen en l'àmbit escolar, familiar i social i que són necessàries per integrar-se a la societat i per esdevenir autònoms. Entre d'altres: autonomia i iniciativa personal, comunicació, salut, mobilitat, hàbits d'higiene i de cura personal, viure en comunitat, oci i treball. En ocasions concretar objectius específics en aquests àmbits pot significar realitzar algunes activitats complementàries a les que fan els companys. Les adaptacions i prioritats en relació a les diferents àrees/matèries en què cal fer adaptació i modificacions dels objectius i continguts.

2 Les adaptacions i prioritats en relació a les diferents àrees/matèries en què cal fer adaptació i modificacions dels objectius i continguts. En ocasions aquest pla pot comportar que algunes àrees o part de les àrees no es cursin.

En el PI només s'hi han de fer constar aquelles àrees en què l'alumne té algun tipus d'adaptació o modificació, si alguna àrea no hi consta significa que no s'hi fan modificacions ni adaptacions.

En aquest sentit cal especificar quin tipus d'adaptació es fa.

Adaptacions que afecten els objectius

Reducció i/o eliminació d'alguns, Priorització d'uns per sobre d'altres

Objectius que corresponen a nivells educatius inferiors especialment en àrees o matèries instrumentals (cal especificar a quin nivell corresponen). Ampliació i/o enriquiment

Adaptacions metodològiques que no afecten els objectius

Quan les adaptacions no comporten canvis en els objectius i consisteixen en oferir activitats diversificades, utilitzar recursos diversificats o proporcionar un major suport a l'alumne, es consideren "**adaptacions metodològiques**" i s'entén que no impliquen canvis en els criteris d'avaluació. Quan a un alumne només se li fan adaptacions metodològiques, aquestes es poden recollir en un PI però no és necessari. **La decisió de formalitzar-ho en un PI dependrà del que decideixi la comissió d'atenció a la diversitat (CAD).**

Aquestes adaptacions poden tenir en compte l'estil d'aprenentatge de l'alumne, les seves fortaleses o dificultats; poden consistir per exemple en proporcionar-li un espai tranquil en determinats moments o un sistema de registre personalitzat sobre els seus resultats d'aprenentatge.

3 El conjunt de suports que podrà necessitar l'alumne per fer efectiva la seva participació en les activitats del centre s'haurà de preveure tenint en compte els diferents moments i contextos escolars. S'inclourà l'horari amb els professionals i emplaçaments on estarà. El PI també ha d'incloure els interessos i capacitats de l'alumne i tenir en compte les expectatives de la família per tal d'acompanyar-lo i ajudar-lo a construir el proPI itinerari formatiu al llarg de la seva escolaritat i per facilitar l'orientació en finalitzar l'escolaritat.

Com s'inicia el PI ? Qui n'és responsable?

La proposta d'elaborar un pla individualitzat pot sorgir d'un dictamen d'escolarització de l'EAP, a demanda d'un tutor/a quan identifiquen que, per al progrés d'un alumne/a, no són suficients les mesures d'atenció a la diversitat planificades per al centre en general o per al seu grup classe en particular. **En algunes ocasions la iniciativa pot sorgir de la mateixa família.**

La comissió d'atenció a la diversitat (CAD) del centre decideix si es fa un PI, estableix qui ha de formar part de l'equip educatiu responsable de la seva elaboració i quina serà la persona encarregada de coordinar-lo. La CAD, a més, promou les mesures d'informació general, ajuda i assessorament al coordinadors dels PI del centre educatiu. El director o directora del centre aprova el PI, se'n responsabilitza i vetlla perquè l'equip responsable el dugui a terme, consulti i informi l'alumne/a i la família. Aquest equip específic que elabora i concreta el PI de cada alumne/a, d'ara en endavant l'anomenem "equip PI".

L'equip PI

Com a criteri general, la persona tutora serà designada com coordinadora del pla, del seu seguiment i de la seva aplicació; aquesta persona haurà de vetllar perquè tot l'equip PI participi en la seva concreció, el conegui i l'apliqui, tenint en compte les competències prioritzades i els objectius modificats. Serà, així mateix, la principal interlocutora amb la família, que al seu torn aportarà el seu punt de vista sobre les necessitats del seu fill o filla, serà escoltada i rebrà una còpia del pla elaborat a inici de curs.

El PI l'han d'elaborar les persones que coneixen millor l'estudiant i que treballaran directament amb ell/a; l'equip PI pot variar segons les necessitats de l'alumne. Hi han de participar aquells docents que imparteixen àrees o matèries incloses en el PI, els docents d'educació especial i/o el professor d'orientació educativa; a més hi poden participar en tot o en una part del procés altres professionals: mestres o personal de suport, pares, altres docents o tutors que coneixen bé l'alumne/a.

El treball en equip permet que totes les persones que són responsables de donar resposta a les necessitats de l'alumne puguin:

- compartir informació i observacions sobre el comportament de l'alumne i el seu aprenentatge en diferents contextos
- desenvolupar una comprensió compartida sobre els punts forts i les necessitats de l'alumne que tenen incidència en la seva capacitat d'aprendre
- planificar i descriure com serà avaluat l'aprenentatge de l'alumne perquè tant ell com els seus pares puguin comprendre les diferències respecte els criteris d'avaluació del seu grup d'iguals

Presca de decisions per iniciar un PI

El director/a del centre, a proposta de la comissió d'atenció a la diversitat (CAD), dona el vist i plau per iniciar un procés d'elaboració de PI, i vetlla perquè l'equip PI responsable el dugui a terme.

Avaluació inicial de l'alumne

En una primera reunió de l'equip PI, o amb el procediment que el centre tingui establert, s'han de distribuir les tasques de recollida d'informació i d'avaluació que cada membre de l'equip PI ha de fer.

Caldrà tenir en compte:

Avaluacions i informes del curs anterior

- Avaluació educativa inicial del curs actual per identificar interessos, capacitats, habilitats, competències de les àrees /matèries
- Avaluació psicopedagògica que ha realitzat o ha de realitzar l'EAP o el professor d'orientació educativa del centre
- Avaluació de les necessitats de suport identificades per part de cada professional implicat en el PI de l'alumne (logopeda, fisioterapeuta...)
- Aportacions de la família i d'altres professionals implicats externs

En aquesta reunió també caldrà clarificar i definir els rols i les responsabilitats de cadascú i posar data per la primera reunió que es cita en el següent apartat.

Un cop s'ha fet la recollida d'informacions, que posteriorment s'arxivaran a l'expedient acadèmic de l'alumne, es fa la primera reunió de l'equip per posar en comú les diverses informacions i començar a concretar el PI de l'alumne tenint en compte les aportacions dels diferents professionals.

Aquesta reunió té la finalitat de compartir el coneixement de l'alumne/a i de les seves necessitats. Caldrà identificar els punts forts, els interessos i potencialitats de l'alumne per deixar constància de les competències més desenvolupades i identificar les capacitats, habilitats i competències que cal prioritzar.

En la descripció de les fortaleses de l'estudiant, convé especificar, per exemple, les següents informacions:

- Els estils i les maneres en que l'alumne aprèn millor (per exemple, el mètode visual, auditiu, cinestèsic)
- Les habilitats d'aprenentatge ja adquirides (per ex, les habilitats d'organització; habilitats de gestió del temps)
- Els punts forts en determinades àrees com el processament cognitiu i comunicació (per exemple, el llenguatge expressiu – expressió oral), l'educació musical, física...

Justificació de les necessitats de l'alumne

A l'apartat de justificació del PI, caldrà explicar les necessitats de l'alumne que justifiquen la necessitat d'un pla individualitzat o d'un suport especial. Caldrà explicar i raonar per exemple les següents informacions:

- Les dificultats de caràcter general pel que fa a la cognició, la comunicació, la relació o l'autonomia personal
- Les deficiències en termes de competències que estan relacionades amb la discapacitat de l'alumne i/o que interfereixen amb la seva capacitat d'aprendre (per exemple, pel que fa habilitats socials, l'atenció, el control emocional i el llenguatge expressiu - escriptura)

Elaboració i concreció del PI

L'equip PI elabora el PI inicial en els primers mesos del curs; qualsevol docent responsable d'una àrea /matèria susceptible de PI, ha d'explicitar els objectius, continguts que adapta en relació a la seva àrea.

Al llarg del curs aquest PI es va concretant més per adaptar-lo a les activitats i temàtiques que es treballen a l'aula, segons les responsabilitats i acords presos a l'inici. El document PI ha d'estar disponible per ser consultat per part de tots els professionals al llarg de la seva implantació, ha de ser un document viu que es va actualitzant i modificant segons el procés evolutiu de l'alumne i les necessitats educatives que va manifestant. Al marge de les reunions que es realitzin, és important també que l'equip directiu del centre faciliti eines i espais telemàtics en xarxa que permetin el coneixement de les concrecions del PI que els diferents docents i professionals estan fent. Aquestes eines faciliten també el seguiment i l'avaluació del PI.

Concreció a la programació setmanal

El PI no ha de ser una descripció detallada de tot el que l'estudiant ha d'aprendre ni de totes les adaptacions que es fan de les activitats de l'aula. En aquest sentit, la presa de decisions detallada que afecta la programació, que es fa setmanalment o quinzenalment, forma part del desplegament del PI però no s'ha d'explicitar en el PI de començament de curs. Perquè l'alumnat amb PI participi el màxim possible a les activitats del seu grup d'iguals, cal deixar un marge de flexibilitat que permeti anar adaptant les activitats i els materials de la programació de l'aula a mida que es van planificant. Aquestes concrecions les fan els docents o professionals de l'equip PI responsables de les àrees/matèries i, si s'escau, dels programes de suport específics.

Participació de la família

En la mesura de les possibilitats, el PI ha de comptar amb la participació dels pares, les mares o els representants legals de l'alumne/a, se'ls ha d'escoltar durant el procés de presa de decisions i s'ha de tenir en compte el seu acord en les decisions finals. També se'ls ha de demanar la seva col·laboració en l'educació d'aquelles competències i habilitats en què el seu paper és significatiu.

És especialment interessant que aportin informacions sobre els interessos, preferències, habilitats o competències més desenvolupades que han pogut observar en moments i situacions diverses fora de l'escola, en la seva convivència familiar i social.

Les famílies han de tenir constància per escrit del PI elaborat, de les prioritats educatives, dels suports, horaris i emplaçaments en què els seus fills estaran al llarg de la jornada escolar i han d'estar informades del desenvolupament i canvis que es van fent al llarg del curs.

L'alumne/a mateix, si la seva edat i circumstàncies personals ho aconsellen, també hi ha de participar per tal d'anar prenent consciència de les seves necessitats i potencialitats i per participar progressivament en les decisions que l'afecten.

Quina durada té? Quan s'acaba?

El PI es realitza habitualment per a un curs escolar, al llarg del qual es va adaptant i/o modificant segons el progrés i les necessitats de l'alumne.

Es pot finalitzar en qualsevol moment i abans del temps inicialment previst, a proposta del tutor o tutora de l'alumne/a o del coordinador o coordinadora del pla, amb l'acord de l'equip que el porta a terme i escoltada la família.

Es pot finalitzar a demanda dels pares, mares o tutors legals, que ho han de sol·licitar al director/a del centre. En aquest cas el tutor/coordinador informa sobre la conveniència de continuar o no amb el pla individualitzat; el director/a estudia la sol·licitud raonada de la família i escolta l'equip PI i la comissió d'atenció a la diversitat del centre.

El director/a és qui pot prendre i signar la decisió motivada de finalitzar anticipadament un pla individualitzat. Hi ha de constar el coneixement de la família i es fa constar en el document del pla i en l'expedient acadèmic de l'alumne/a

On es recull i s'arxiva?

Educació Infantil

L'arxiu personal de l'alumne que s'obre a l'inici del segon cicle d'educació infantil ha de contenir els documents oficials d'avaluació (la fitxa de dades bàsiques, el resum d'escolarització i l'informe global individualitzat). En el resum d'escolarització ha de constar, a l'apartat d'observacions, si s'ha fet un pla individualitzat a l'alumne; i a l'informe global individualitzat els trets bàsics del PI

Educació primària

En les actes d'avaluació de cicle hi ha de constar si l'alumne/a ha seguit un pla individualitzat i la qualificació obtinguda per l'alumne/a en cada àrea/matèria.

L'expedient acadèmic conté: les dades d'identificació del centre, les dades personals de l'alumne/a, els resultats de l'avaluació de cada cicle, les decisions de pas de cicle, l'assoliment de les competències bàsiques al acabar l'etapa d'educació primària, les mesures d'atenció a la diversitat adoptades, el pla individualitzat, si escau. També s'hi han d'adjuntar les resolucions individuals i, si escau, els informes en què es fonamenti el pla.

A l'historial acadèmic de l'educació primària hi ha de figurar si l'alumne ha seguit un PI. A l'informe individualitzat de final d'etapa es fan constar les mesures d'AD i si l'alumne té un pla individualitzat.

Educació secundària obligatòria

En les actes d'avaluació s'ha de fer constar en la casella "Atenció a la diversitat", mitjançant el codi PI, si l'alumne/a ha seguit un pla individualitzat.

En el cas que, tot i no haver superat el curs actual, l'alumne/a accedeixi al curs següent per continuar desenvolupant el mateix pla individualitzat, s'indicarà amb el codi SD.

L'expedient acadèmic, dins de l'apartat "Mesures d'atenció a la diversitat", també preveu la inclusió d'informacions relatives als plans individuals aplicats a l'alumnat.

En l'apartat relatiu a l'accés al curs següent, si l'alumne/a hi accedeix tot i no haver superat el curs de referència, al costat de "Sí" s'ha d'incloure la menció "per seguir un pla individualitzat".

També s'hi han d'adjuntar les resolucions individuals i, si escau, els informes en què es fonamenti el pla. L'historial acadèmic i l'informe personal per trasllat també han de consignar la informació relativa al pla individualitzat que, si és el cas, s'ha aplicat a l'alumne/a.

Batxillerat

L'expedient acadèmic de l'alumnat de batxillerat, així com també l'informe personal per trasllat preveuen apartats específics per consignar informació sobre plans individuals.

El pla individual també s'ha de fer constar a l'historial acadèmic de l'alumne, dins l'apartat convalidacions i altres observacions.

Qualsevol adaptació en l'aplicació de les PAU que se sol·liciti a l'oficina d'organització de les PAU haurà d'anar justificada amb les còpies dels plans individuals realitzats en els dos cursos del batxillerat.

Formació Professional: Es poden fer dos tipus de adaptacions, si no es modifiquen aspectes essencials del currículum (donar més temps, mitjans d'accés,..) l'alumne pot acreditar. Si per contra es modifiquen competències clau del perfil del títol acreditatiu aleshores es farà un certificat pormenoritzat de les competències assolides.

Seguiment i Avaluació del PI

El tutor/a coordinador/a del PI ha de vetllar perquè es faci un seguiment del PI tant a les sessions d'avaluació amb tot l'equip docent, com en reunions específiques de l'equip de seguiment del PI amb els altres agents implicats (logopeda, fisioterapeuta, orientador/a, professional de l'EAP...) i/o amb l'alumne i la mateixa família. És important que quedi constància dels temes tractats i dels acords o canvis que es plantegen al llarg del curs.

Igual que amb tots els estudiants, el docent ha de supervisar acuradament el procés d'avaluació de l'aprenentatge de l'alumne amb PI, de manera que les estratègies d'ensenyament ineficaces puguin ser interrompudes i substituïdes per altres de noves.

Quan un docent és responsable de l'ensenyament d'una matèria o curs en el qual té un estudiant amb PI pel que s'han modificat els objectius i els criteris d'avaluació, haurà incorporat estratègies diverses, com la instrucció en grup, la tutoria entre iguals, un company d'aprenentatge o el cercle d'amics, que poden ajudar l'alumne a participar en moltes activitats d'aula. Quan altres alumnes estan treballant en tasques individuals amb autonomia, el docent ha d'aprofitar aquesta oportunitat per proporcionar a l'alumne instrucció directa i/o tasques individualitzades dissenyades per ajudar-lo a adquirir els coneixements i les habilitats descrites en el seu PI. Els docents d'aula han de promoure l'autonomia de l'alumnat estructurant els espais i planificant les tasques individuals, per tal que puguin practicar les habilitats prioritzades i executar les tasques amb el mínim suport necessari docent. La planificació d'instrucció directa amb propostes educatives alternatives és necessària quan l'alumne ha d'adquirir determinats coneixements i habilitats prioritzats en el seu PI que no formen part del currículum ordinari del grup, és el cas per exemple d'un alumne amb discapacitat que participa en un programa d'aprenentatge d'habilitats adaptatives bàsiques (per exemple autonomia en els desplaçaments, autonomia en tasques de la llar...) que afavoreixin la seva autonomia i inserció social.

Ajustar el Pi al llarg del curs

L'avaluació contínua pot indicar-nos que el PI necessita ser ajustat. Aquest ajustament o actualització es pot fer de diverses maneres:

Concretant nous objectius o revisant els objectius finals del PI del curs, si l'aprenentatge avança a un ritme més ràpid del que s'ha previst en el pla.

Dividint els objectius en passos més petits o ajustant els objectius finals del PI, si l'aprenentatge s'està produint a un ritme més lent del que es preveu en el pla.
modificant les estratègies d'ensenyament, l'equipament individual o el nivell de suport humà.

Qualsevol canvi en els objectius d'aprenentatge del PI que impliqui un canvi en els criteris d'avaluació, haurà de ser comunicat a l'alumne i a la família i ha de permetre la seva concreció en les activitats d'avaluació.

Avaluar contínuament el progrés de l'alumnat

L'avaluació dels alumnes amb PI ha de ser sistemàtica i contínua, tal com, es fa amb tot l'alumnat. L'avaluació proporciona informació que permet al professorat ajustar diàriament l'ensenyament per mantenir òptimes condicions d'aprenentatge en l'alumnat. És essencial per controlar l'eficàcia de les estratègies i de les adaptacions didàctiques i per comprendre com aprèn cada alumne objecte de PI.

És necessari incloure múltiples estratègies d'avaluació, com l'observació directa, els portfolis, les graelles, les proves, els projectes, les rúbriques i altres instruments d'autoavaluació.

Els alumnes han de ser encoratjats a fer-se responsables del seu propi aprenentatge i, en la mesura del possible, han de ser conscients dels objectius de les programacions, els objectius d'aprenentatge i altres tipus d'adaptacions descrites en el seu PI per tal de col·laborar en l'avaluació del propi procés educatiu. Els alumnes poden ajudar a identificar el seu propi nivell de preparació en les activitats d'avaluació i col·laborar aportant evidències del seu propi aprenentatge, quan aquest no es fa visible en les activitats d'avaluació estàndards.

Avaluació, promoció i acreditació de l'alumne amb PI

L'alumnat objecte de PI serà avaluat d'acord amb allò establert prèviament en el pla, el qual pot haver incorporat criteris específics d'avaluació per a les matèries cursades per l'alumne/a, així com altres criteris a tenir en compte per a la promoció i/o per a l'acreditació.

Pel que fa a les adaptacions metodològiques sense canvis en els objectius ni, per tant, en els criteris d'avaluació, l'alumne s'avalua amb els mateixos criteris que la resta de companys. Sí que pot variar la manera d'avaluar i el tipus i modalitat d'avaluació: es poden per exemple prioritzar proves orals, proporcionar un espai més tranquil, donar més temps o facilitar determinats ajuts....

En aquests casos la informació a l'alumne i als pares sobre els resultats de la seva avaluació s'ha de centrar en el progrés aconseguit en l'assoliment dels objectius ordinaris del curs o àrea, no en l'ús de les adaptacions realitzades.

Avaluació, promoció i acreditació de l'alumne amb PI A l'educació infantil

Els objectius de cicle de primer o segon cicle d'educació infantil poden ser modificats de forma que afavoreixin el progrés dels infants.

Els criteris d'avaluació del segon cicle d'educació infantil poden ser modificats segons les característiques o necessitats de l'infant, i la valoració del seu progrés es farà segons aquests criteris adaptats

Segons l'article 13.4 del Decret 181/2008 l'alumnat podrà romandre excepcionalment un any més en el segon cicle de l'educació infantil, a proposta de l'equip de cicle, que haurà d'anar acompanyada de l'informe elaborat pels serveis educatius i l'acord de la família, i amb l'aprovació del director o directora del centre. Caldrà comunicar la decisió al director/a dels serveis territorials corresponents quan es redueix la durada del cicle a un alumne amb altes capacitats.

Avaluació, promoció i acreditació de l'alumne amb PI A l'Educació primària

L'alumnat amb pla individualitzat ha de ser avaluat en referència als criteris d'avaluació descrits en el seu PI. L'alumnat amb PI pot ampliar un curs més, del que es preveu amb caràcter general, la permanència en l'etapa, sempre que això afavoreixi la seva evolució personal i social i el progrés en els seus aprenentatges. En aquest cas, s'ha de comunicar la decisió al director o la directora dels serveis territorials corresponents.

L'alumnat amb PI requereix un procés d'acompanyament personalitzat també en el moment de transició a l'etapa de secundària obligatòria; en aquest procés es pot demanar la intervenció i suport de l'EAP de la zona. Aquest suport l'EAP l'ha de realitzar per tot l'alumnat objecte de dictamen d'escolarització a l'Educació Secundària Obligatòria.

Avaluació, promoció i acreditació de l'alumne amb PI A l'Educació secundària obligatòria

En relació amb la durada de l'etapa

L'alumnat amb pla individualitzat pot ampliar un curs més, del que es preveu amb caràcter general, la permanència en l'etapa, sempre que això afavoreixi la seva evolució personal i social i el progrés en els seus aprenentatges. Cal comunicar la decisió al director o la directora dels serveis territorials corresponents.

Excepcionalment, per a alumnes amb altes capacitats intel·lectuals i elevat rendiment acadèmic un PI també pot comportar la reducció de la durada de l'etapa, si bé un cop s'ha preparat un PI d'aquestes característiques el director/a del centre ha de demanar a l'administració educativa autorització per aplicarlo.

En relació amb la promoció de curs

Tal com s'ha indicat anteriorment, el PI ha d'especificar els criteris amb què serà avaluat l'alumne/a i, si és el cas, els criteris específics quant a la seva promoció. Aquests criteris poden ser diferents als establerts amb caràcter general en relació també amb el nombre màxim de matèries suspeses amb què es pot accedir al curs següent.

En relació amb l'acreditació de l'etapa

En acabar etapa d'educació secundària obligatòria, l'equip docent ha de valorar si l'alumne/a pot obtenir el títol de Graduat en ESO, tenint en compte el grau d'adaptació que s'ha realitzat i l'orientació per l'itinerari educatiu posterior.

Al llarg de tota l'escolaritat la família i el mateix alumne han de ser informats sobre el contingut del PI. Particularment en els últims cursos de l'etapa de secundària obligatòria és necessari que siguin informats sobre les possibilitats d'acreditar aquesta etapa educativa. Una avaluació positiva del PI no sempre ha de comportar una acreditació sistemàtica de l'etapa. Per acreditar l'etapa d'educació secundària obligatòria s'han de tenir en compte els criteris mínims d'acreditació establerts a nivell de centre i l'orientació de l'alumne vers els itineraris formatius posteriors.

El PI ha d'ajudar l'alumne a construir el propi itinerari formatiu i orientar-lo en finalitzar l'escolaritat obligatòria. Per aquest motiu, quan el PI es realitza per un alumne que està finalitzant l'ESO, cal afegir un pla de transició a estudis post-obligatoris o d'inserció al mercat laboral, que posteriorment formarà part del Document orientador de final d'etapa.

Batxillerat

Els plans individuals en aquesta etapa - que amb caràcter general afectaran la totalitat de la mateixa - poden comportar la reducció o l'ampliació de la seva durada més enllà dels límits previstos amb caràcter general. En aquests casos la decisió correspon a la direcció del centre, si bé s'ha de comunicar a l'administració educativa.

També en aquesta etapa el PI ha d'especificar els criteris amb què serà avaluat l'alumne/a i, si és el cas, els criteris específics quant a la seva promoció. Aquests criteris poden incloure la possibilitat que en les repeticions es cursin tan sols les matèries suspeses i/o diferències quant al nombre màxim de matèries suspeses amb què es pot accedir al curs següent.